

– гарантування безпеки та комфортності проживання в цьому будинку через надання його мешканцям житлово-комунальних послуг у необхідних обсягах та належної якості.

Реалізація поставлених завдань дасть істотний поштовх до розвитку реальних ринкових механізмів у сфері житлового господарства, забезпечить збереження і розвиток житлового фонду України.

1. *Енциклопедія державного управління : у 8 т. / Нац. акад. держ. упр. при Президентові України ; наук.-ред. колегія : Ю. В. Ковбасюк (голова) та ін. – К. : НАДУ, 2011. Т. 4 : Галузеве управління / наук.-ред. колегія : М. М. Іжа (співголова), В. Г. Бодров (співголова) та ін. – 2011. – 648 с.* 2. *Левчинський Д. Л. Державні регулятори соціально-економічних умов інвестування у відтворення житла [Текст] : монографія / Левчинський Д. Л. - Д. : Свідлер, 2011. - 308 с.* 3. *Закон України «Про об'єднання співвласників багатоквартирного будинку» (ст.1) м. Київ, 29.11. 2001, № 2866-III.* 4. *Управління житловим будинком: практичний посібник / А. Бабак, Д. Левицький, Н. Лисенко, В. Погорелова, В. Руденко, В. Святоцька. – Київ: Ін-т місцевого розвитку, 2007. — 160 с.*

СОЦІАЛЬНІ ПІДПРИЄМСТВА БЕЛЬГІЇ: ПРИКЛАД «WEB TURNHOUT»

Павлик Х.Б.

Львівський національний університет ім. Івана Франка

Соціальні підприємства є відносно новим, порівняно ефективнішим способом вирішення низки важливих соціальних проблем. Упродовж двох останніх десятиліть у багатьох країнах світу активно розвивалась практика соціального підприємництва. На даному етапі актуальним є вивчення їх досвіду з метою його адаптації до вітчизняних умов.

У цьому контексті розглянемо досвід Бельгії. Офіційним початком соціального підприємництва тут можна вважати 1996 р., рік внесення зміни у законодавство. З того часу усі існуючі правові форми підприємств отримали право використовувати «етикетку компанії соціального значення» якщо їх статут відповідає низці вимог. До переліку зокрема зараховано політику соціальної пріоритетності у розподілу прибутку та політику участі робітників в управлінні підприємством. Проте з 1996 до 2006 р. лише 400 компаній забажали

скоритися цим статусом. Значна кількість додаткових обов'язків та вимог стримували процес [1]. Держава не бажаючи знижувати планку вирішила стимулювати процес іншими методами. Було розроблено промоційну кампанії, що збільшувала поінформованість населення про переваги соціальних підприємств, а також запущено регіональні програми на підтримку таких підприємств (наприклад, почали враховувати соціальну складову у державних тендерах, що привело до непрямого субсидування товарів чи послуг соціальних підприємств).

У Бельгії неприбуткові організації мають право здійснювати комерційну діяльність за умови, що вона є допоміжною і проводиться задля досягнення соціального ефекту. Тому більшість соціальних підприємств залишають за собою статус неприбуткової організації. При цьому самофінансування (частка власних доходів у порівнянні з грантами чи державною допомогою) є відносно значною. Згідно даних дослідження 78 організацій у 2013 року цей показник становив: для 32 % організацій 75-100 %, для 31 % – 50-75%, для 19 % – 25-50 % [2]. Подібні результати підтверджують й інші дослідження [1,3].

Розглянемо детальніше приклад одного з бельгійських соціальних підприємств. *WEB Turnhout* було засновано в 1992 р з метою допомоги тим, які потребують додаткової підтримки у пошуку роботи. З 1996 р. організація користується статусом компанії соціального призначення і надає низку послуг націлених на людей які тривай час є безробітними. Зокрема йде мова про навчання (при цьому мається на увазі більш широкий соціальний контекст, а не лише вузько спеціалізовані тренінги), досвід роботи (стажування на базі *WEB* чи інших фірм), та можливість постійної зайнятості (для певних груп населення які навіть після інтенсивної підготовки не можуть конкурувати на ринку праці). Також інші підприємства можуть замовити у *WEB* тренінги, коучинг та консультації у випадку якщо вони планують розробити *HR* політику залучення соціально незахищених та знедолених громадян.

Загалом *WEB* вдалось створити понад 300 нових робочих місць.

Таблиця 1

Створені робочі місця «WEB Turnhout» [4]

	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Тренери та наставники	62	62	71	80	83	83	83	83
Соціальні працівники	69	78	82	89	94	96	109	105
Локальна служба допомоги	34	52	51	51	62	62	65	72
Програма «CeBeS»	3	3	3	3	3	3	3	3
Програма «Досвід роботи»	52	52	46	50	42	49	53	46
Загалом	220	247	253	273	284	293	313	309

Усі ініціативи *WEB* мають подвійну мету: створення робочих місць, зокрема для людей з особливими потребами, і отримання прибутку для фінансування діяльності організації. Зокрема функціонують:

Майстерня – генерує кошти шляхом збору, сортування та ремонту живаних речей (меблі, одяг, посуд, побутова техніка, іграшки і тп). Водночас частково вирішується проблема зростаючих відходів. Речі не лише ремонтують, але і створюють нові, поєднуючи різні деталі. Особливо цікавими є нові меблі дизайн яких допомагають розробити професори та студенти сусідніх навчальних закладів. Для них – це практика з використанням безкоштовних матеріалами, для компанії – одночасна можливість соціалізації її працівників і прибутку.

Крамничка – дозволяє організації заробляти кошти продаючи перероблені та відремонтовані у майстерні речі.

Кав'ярня та ресторан – смачні та корисні страви за доступними цінами, зокрема для усіх працівників організації. Обидва приміщення оснащені меблями з майстерні, за студентським дизайном.

Локальна служба допомоги – фокусується на наданні послуг по господарству для літніх людей (прибирання, приготування їжі, дрібний ремонт чи купівля продуктів). Але послуги може замовити будь-хто купивши ваучери, які продає держава. У Бельгії тендери на виконання соціальної роботи було замінено квазі-ринком на якому люди вибирають фірму для виконання соціальної роботи і на основі цього рішення держава надає субсидії.

Проект економії енергії – навчає та допомагає людям з особливими потребами економити за рахунок енергозбереження.

Семінари з переробки – ініціатива яка навчає створенню нових товарів методом «нове життя старим речам» не лише працівників майстерні, але й усіх бажаючих.

Програма *CeBeS* – націлена на отримання практичного досвіду в інших галузях ніж майстерня, кав'ярня чи ресторан. Для цього було налагоджено співпрацю з понад сотнею локальних компаній. Особливо популярними є спільно розроблені програми які дозволяють здобути досвід у сфері логістики та інформаційних технологій. Окрім досвіду, учасники отримують офіційно визнаний сертифікат.

Служба зайнятості – допомога тим хто пропрацював у *WEB* майстерні чи кав'ярні більше року знайти роботу в інших фірмах. У випадку якщо місце праці вдасться знайти працівники продовжують підтримку у формі наставництва (як мінімум раз на квартал упродовж двох наступних років).

Таблиця 2

Соціальний ефект: люди яким була надана допомога [4]

	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Навчання	106	205	190	241	241	263	225	248
Наставництво (коучинг)	167	233	232	266	462	366	444	486
Загалом	273	438	422	507	703	629	669	734

Станом на 2013 рік загальний оборот *WEB Turnhout* перевищив 8 мільйонів євро. Компанія, розміщена у не індустріальному районі з високим рівнем безробіття, змогла створити понад триста робочих місць та допомогти майже восьми сотням шляхом їх навчання та подальшого наставництва.

Очевидно, що практично не можливо створити аналогічну до *WEB* організацію в країні з іншим законодавчим та культурним підґрунтям. Проте можна скористатись ідеєю та зробити побідну організацію, яка розглядатиме прибуток як метод досягнення цілі, а не кінцеву мету.

1. *Defourny J., Nyssens M. Social enterprise in Europe: recent trends and developments, Social Enterprise Journal, 2008, Vol. 4/3, p. 202-228.* 2. *Mapping Social Enterprises in Belgium* Режим доступу: http://www.oksigenlab.eu/sites/default/files/selusi_belgium_report_e.pdf 3. *Steur D., Heene A., Carels B. Social Entrepreneurship: Management Development in East-Flanders, Belgium.* Режим доступу: http://www.erov.be/media/docs/social_entrepreneurship.pdf 4. *Звітність «WEB Turnhout»* Режим доступу: <http://www.webwerkt.be>

ЕКОНОМІЧНА ПОЛІТИКА ЯК ЧИННИК СПОЖИВЧОГО ПОПИТУ

Козяк В.Д.

Національний університет «Львівська політехніка»

Процес формування ринкових відносин у трансформаційній економіці вимагає активного, цілеспрямованого втручання держави в соціально-економічні процеси. Одним із напрямків такого втручання є формування сучасного споживчого ринку, наповнення його товарами національного виробництва, підтримка стабільного рівня цін, і, що особливо важливо, сприяння достатньої платоспроможності населення. Реалізація цієї мети здійснюється за допомогою відповідної політики, використання різних важелів та механізмів, які безпосередньо або опосередковано впливають на обсяг та структуру споживчого ринку.

Визначальним чинником, який обумовлює як наповнення споживчого ринку товарами та послугами, так і їх реалізацію, є обсяг вироблюваного в країні ВВП. Низький його обсяг у розрахунку на душу населення в Україні, недосконала структура національного виробництва, його низький технологічний рівень обумовлюють низьку конкурентоспроможність вироблюваної тут продукції. При цьому